

روحاني ۽ طبي علاج

(سنڌي)

جسم ۾ سور جو روحاني علاج

قابل توجه 3 شيون

بیمارين کان بچڻ جو لازوال نسخو

شفا ملڻ نه ملڻ جو راز

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ط
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ط بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيءَ دعا پڙهي ڇڏيو
إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو.

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ اسان تي علم ۽ حڪمت جادروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي پنهنجي
رحمت نازل فرما! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفڪر بيروت)

طالب غم
مدینہ
بقیع
و
مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **روحاني ۽ طبي علاج**

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبه المدينه عالمي مدني مركز فيضانِ مدينه ڪراچي

پهريون دفعو: محرم 1447ھ، جولاءِ 2025 ع

مدني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجھ فرمائڻ

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا بائنڊنگ
۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبه المدينه سان رابطو فرمايو.

شيخ طريقت، اميرِ اهل سنت، بانيء دعوت اسلامي، حضرت علامہ

مولانا ابوبلال محمد الياس عطار قادري رضوي

دامت برڪاتہم العالیہ

جي قلم مان نڪتل رسالو

روحاني ۽ طبي علاج

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه
محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ط
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

30 روحاني علاج

دعاء عطار: يا الله پاڪ جيڪو به مڪمل رسالو ”روحاني ۽ طبي علاج“ پڙهي يا ٻڌي وٺي، تنهن کي هميشه پنهنجي رحمتن جي چانو ۾ رک ۽ ماءُ ۽ خاندان سميت ان کي بي حساب بخش فرما.

اٰمِيْنَ بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

دروود شريف فضيلت

”سعادة الدارين“ ۾ آهي ته حضرت ابراهيم بن علي بن عطيه رَحِمَهُ اللّٰهُ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: مون خواب ۾ جناب رسالت مآب صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو ديدار ڪيو، ته عرض ڪيم: سرڪار! صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم، مان توهان جي شفاعت جو طلبگار آهيان. سرڪار صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمايو: اَكْثَرُ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَيْكَ يعني ”مون تي ڪثرت سان درود پاڪ پڙهندو ڪر.“ (سعادة الدارين، ص 137)

کعبه کي بدرالدُڙي ٿم پي ڪروڙون دُرود طيبه کي شمسُ الضحى ٿم پي ڪروڙون دُرود

(حدائق بخشش شريف ص 264)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب ❀ ❀ ❀ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيَّ مُحَمَّد

چنبيلي ۽ زڪام جو علاج (واقعو)

چيو وڃي ٿو ته فارسي چنبيلي (Persian Jasmine) ايراني بادشاهه نوشيروان جي دور ۾ دريافت ٿي. واقعو ڪجهه هيئن آهي ته هڪ ڏينهن بادشاهه ويٺو هو ته اوچتو سندس سامهون هڪ نانگ نڪري آيو ۽ ڪنهن فريادي وانگر ڦٽڪڻ لڳو. سپاهين ان کي مارڻ چاهيو ته بادشاهه منع ڪندي چيو: ”ڏسو ته هي ڇا ٿو ڪري؟“ بادشاهه جي اها ڳالهه ٻڌي نانگ جتان آيو

هو، اوڏانهن واپس وڃڻ لڳو. بادشاهه چيو: ”هن جي پٺيان وڃو ۽ ڏسو ته هي ڪيڏانهن ٿو وڃي.“ سپاهي نانگ جي پٺيان پٺيان هلڻ لڳا. نانگ هڪ ڪوهه وٽ پهچي ان ڪوهه جي طرف ڏسڻ لڳو. سپاهين ڪوهه ۾ جهاتي پاتي ته ڏٺائون ته هڪ وڏو نانگ ڪوهه ۾ ويٺو آهي ۽ ان جي پٺيءَ تي هڪ ڪارو وڇون (Scorpion) سوار آهي. هڪ سپاهيءَ نيزو هڻي وڇون کي ماري وڌو ۽ نانگ کي اتي ئي ڇڏي سڀ سپاهي واپس موٽي آيا ۽ بادشاهه کي سڄي معاملي جي خبر ڏنائون. ٻئي ڏينهن نانگ منهن ۾ ڪجهه بڄ (Seeds) کڻي آيو ۽ بادشاهه جي اڳيان رکي هليو ويو. بادشاهه چيو: ”نانگ اسان جي احسان جو بدلو چڪاڻڻ چاهي ٿو، لهنڏا هنن بجن کي زمين ۾ پوکيو، ڏسون ٿا ته ان مان ڇا ٿو ٿئي.“ سپاهين اهي بجن زمين ۾ پوکيا، جن مان ”چنبيلي جو بوٽو“ نڪتو. چيو وڃي ٿو ته بادشاهه کي زڪام هو، جڏهن هن چنبيلي جو گل سڱهيو ته سندس اها بيماري ختم ٿي وئي.

(المستطرف، 182/2)

شفا ڏيڻ واري ذات

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! الله پاڪ ڪا به شيءِ بيڪار پيدا نه فرمائي آهي. الله پاڪ جو هڪ صفاتي نالو ”شافي“ (يعني شفا ڏيڻ وارو) به آهي ۽ حقيقت ۾ بيمارين کان شفا ڏيڻ واري ذات صرف ۽ صرف ان جي ئي آهي: ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ ترجمو ڪنزالايمان: ”۽ جڏهن مان بيمار ٿيندو آهيان ته اهو ئي مون کي شفا ڏيندو آهي.“ (پارو 19، الشعراء: 80)

عظيم تابعي بزرگ، حضرت ڪعب الاحبار **رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ** بيان ڪن ٿا ته الله پاڪ ارشاد فرمائي ٿو: حقيقت ۾ مان ئي هر مرض جو علاج ڪندو آهيان. (حليۃ الاولياء، 25/6، قول: 7691، الله والو کي ڀاتين، 39/6)

انسان ۽ جن چوپيدا ڪيا ويا؟

الله پاڪ انسانن ۽ جنن کي پنهنجي عبادت جي لاءِ پيدا ڪيو آهي، جيئن ته سيپاري 27 سورة الذریت آيت نمبر 56 ۾ ارشاد ٿئي ٿو: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ ترجمو ڪنزالايمان: ”۽ مون جنن ۽ انسان

ڪي رڳو ان لاءِ پيدا ڪيو ته اهي منهنجي بندگي ڪن.“ انسان کي عبادت لاءِ پيدا ڪيو ويو آهي، جڏهن ته ٻيون مخلوقات جهڙوڪ چنڊ، سج، تارا، جانور، پکي، ميوو، سبزيون ۽ جڙي ٻوٽيون وغيره انسان جي ضرورتن لاءِ پيدا ڪيون ويون آهن ته جيئن اسان انهن مان پنهنجي غذا وغيره حاصل ڪري دل لڳائي پنهنجي خالق ۽ مالڪ جي اطاعت ۽ فرمانبرداري ڪريون. ڪنهن شاعر ڪيڏو نه خوب چيو آهي:

جانور پيدا ہوئے تیری وفا کے واسطے کھیتیاں سرسبز ہیں تیری غذا کے واسطے
چاند سورج اور ستارے ہیں ضیا کے واسطے سب جہاں تیرے لیے پر تو خدا کے واسطے

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

قابل توجه ٿي شيون

حضرت سفيان بن عيينه رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ فرمايو: جيڪڏهن الله پاڪ تن شين جي ذريعي انسان جي حيثيت کي گهٽ نه ڪري ها ته ڪا به شيءِ انسان کي قابو نه ڪري سگهي ها. اهي ئي شيون لازمي طور تي انسان ۾ آهن پر پوءِ به انسان تمام گهڻي وڏائي ڏيکاريندو آهي. اهي ئي شيون آهن: محتاجي، بيماري ۽ موت. (حليۃ الاولياء، 327/7، قول: 10710، الله والوون کي ٻاڻين، 330/7)

سٺي صحت نعمت آهي

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! زندگيءَ ۾ انسان طرح طرح جي بيمارين ۾ مبتلا ٿي ٿي ويندو آهي. بيماريون ڪنهن جا گناهه متاثر جو ۽ ڪنهن جا درجا وڌائڻ جو سبب بڻجنديون آهن ۽ ڪڏهن ڪڏهن بيماري دنيا ۾ سزا به هوندي آهي ته جيئن ٻانهو توبه ڪري پنهنجي زندگي الله پاڪ جي احڪامن مطابق گذاري. سٺي صحت تمام وڏي نعمت آهي. جيڪڏهن صحت سٺي هوندي ته الله پاڪ جي عبادت، نماز، روزو ۽ حج وغيره ۾ آساني رهندي. بيمار شخص کي چڱي طرح عبادت ڪرڻ ۾ مشڪلاتون، بلڪ ڪڏهن ڪڏهن عام معمولات ۾ به طرح طرح جي آزمائشون ڪي منهن ڏيڻو پوندو آهي. اسان کي هر حال ۾ الله پاڪ جي رضا تي راضي رهڻ گهرجي. جيڪڏهن هو تندرست رکي ته به سندس شڪر آهي ۽ جيڪڏهن اسان بيمار ٿي پئون ته به سندس شڪر ادا ڪرڻ گهرجي. حديث قدسي ۾ آهي ته الله پاڪ ارشاد فرمائي ٿو: بيشڪ منهنجا ڪجهه مومن ٻانهن اهڙا

آهن جن جي ايمان جي پلائي تندرست رهڻ ۾ آهي، جيڪڏهن مان کين بيمار ڪريان ته ان جي بنياد تي سندن ايمان خراب ٿي ويندو. بيشڪ منهنجا ڪجهه مومن ٻانها اهڙا آهن جن جي ايمان جي پلائي بيمار رهڻ ۾ آهي، جيڪڏهن مان کين صحت عطا ڪريان ته ان جي ڪري سندن ايمان خراب ٿي ويندو. مان پنهنجي علم سان پنهنجن ٻانهن جي معاملات جو انتظام فرمائيندو آهيان، بيشڪ مان علير ۽ خبير (يعني ڄاڻڻ وارو ۽ ٻڌائڻ وارو) آهيان. (شرح السنة، 69/3، حديث: 1242 بتغير)

علاج ڪرائڻ جي ترغيب

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! الله پاڪ جي پياري پياري آخري نبي، مڪي مدني محمد عربي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بيماري ۾ علاج ڪرائڻ جي ترغيب ارشاد فرمائي آهي ۽ اسان جي پياري آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کان به علاج ڪرائڻ ثابت آهي. جيئن ته حديث پاڪ ۾ آهي: پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حالت احرام ۾ حجام ڪرايو. (بخاري، 289/1، حديث: 1835)

الله پاڪ جي عبادت ڪرڻ، سنتن تي عمل ڪرڻ، نيڪي جي دعوت ڏيڻ ۽ عاشقان رسول سان گڏ سنتون سکڻ ۽ سيکارڻ جي 3 ڏينهن، 12 ڏينهن ۽ هڪ مهيني، بلڪه ٽي سگهي ته! 12 مهينن جي قافلن ۾ سفر ڪري سنتن جي ڌوم مچائڻ جي سٺين سٺين نيتين سان گڏ بيماري ۾ علاج ڪرايو. الله پاڪ چاهي ته الائي ڪهڙا ڪهڙا مريض نيڪ ٿي ويندا آهن، هن حوالي سان هڪ نهايت دلچسپ واقعو پڙهو:

قاتلان حملي تندرست ڪري ڇڏيو

چون ٿا ته حاڪم موصل (عراق جو هڪ شهر) ناصر الدوله کي قولنج (وڏي آنڊي Big Intestine) جو سُورُ ٿيو. طبيب سندس علاج ڪري ڪري تنگ ٿي ويا، پر مرض نيڪ نه ٿيو. آخرڪار انهن ماڻهن ناصر الدوله جي قتل جو منصوبو ٺاهيو ۽ هڪ ماڻهوءَ کي ان ڪم تي لڳائي ڇڏيو. قاتل خنجر کڻي تاز ۾ ويهي رهيو. جيئن ئي ناصر الدوله پنهنجي محل جي دروازي تي آيو، تاز ۾ ويٺل قاتل خنجر جو وار ڪيو، جيڪو سڌو ان آنڊي تي لڳو جنهن ۾ قولنج جو سُور هو. خنجر لڳڻ سان آنڊي جو گندو مواد وهي نڪتو ۽ حاڪم ناصر الدوله مرڻ بدران بلڪل نيڪ ٿي ويو.

(المستطرف، 140/2)

شفا ملڻ يا نه ملڻ جو راز

الله پاڪ جي پياري پياري آخري نبي ﷺ جو فرمانِ صحت نشان آهي: ”هر بيماري جي دواء آهي، جڏهن دوا بيماري تائين پهچائي ويندي آهي ته الله پاڪ جي حڪم سان مريض نيڪ ٿي ويندو آهي.“

(مسلم، ص 933، حديث: 5741)

حضرت علامه علي قاري رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه هن حديث پاڪ جي شرح ۾ لکن ٿا: جڏهن الله پاڪ ڪنهن بيمار جي شفا نه چاهيندو آهي ته دوا ۽ مرض جي وچ ۾ هڪ فرشتي جي ذريعي رڪاوٽ پيدا ڪري ڇڏيندو آهي، جنهن ڪري دوا مرض تائين نه پهچي سگهندي آهي ۽ جڏهن شفا جو ارادو هوندو آهي ته اها رڪاوٽ هٽائي ويندي آهي ۽ دوا مرض تائين پهچي ويندي آهي ۽ شفا ملي ويندي آهي. (مرقاۃ المفاتيح، 289/8 تحت الحديث: 4515 مفهوماً)

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! هن رسالي ۾ بيان ڪيل سمورا ديسي نسخا حڪيم صاحب کان چيڪ ڪرايا ويا آهن. الحمد للہ! انهن نسخن جو مقصد الله پاڪ جي رضا حاصل ڪرڻ لاءِ اُمت جي خيرخواهي آهي ۽ امت جي خيرخواهي وڏي ثواب جو ڪم آهي. حديث پاڪ ۾ آهي: **خَيْرُ النَّاسِ اَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ** يعني بهترين شخص اهو آهي جيڪو ماڻهن کي فائدو پهچائي.

(جامع صغير للسيوطي، ص 246، حديث: 4044)

الله پاڪ جي پياري حبيب، اسان گناهن جي مريضن جي طبيب ﷺ جو هڪ ٻيو فرمان آهي: توهان مان جيڪو به پنهنجي ڀاءُ کي فائدو پهچائي سگهي ٿو، ته ان کي فائدو پهچائڻ گهرجي.

(مسلم، ص 931، حديث: 5727)

علم طب جي معلومات

حضرت علامه فقيه ابوالليث سمرقندي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: طبيب ان ڳالهه تي متفق آهن ته طب (يعني علاج معالجي جي علم) ۾ پرهيز کان وڌيڪ فائدو ڏيڻ واري بي ڪا به شيءِ نه آهي. هڪ صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کان روايت آهي ته هنن هڪ شخص کي فرمايو: ڇا توکي اهڙي طب نه ٻڌايان جنهن کان سمورا طبيب عاجز هجن؟ عرض ڪيو ويو: ڇو نه! فرمايائون:

اُها هي آهي ته دسترخوان تي تڏهن ويه جڏهن توکي چڱي طرح بک لڳل هجي ۽ اڃا بک باقي هجي ته اٿي وڃ. (بستان العارفين، ص 89)

انساني طبيعتون

حضرت فقيه ابوالليث سمرقندي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: الله پاڪ مخلوق کي پيدا فرمايو ۽ ان ۾ چار طبيعتون رکيون: ﴿1﴾ يَبُوسَت (يعني خشڪي) ﴿2﴾ رطوبت (يعني تري) ﴿3﴾ حرارت (يعني گرمي) ﴿4﴾ بُرُودَت (يعني سردي)

پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: الله پاڪ نفس جي اندر انهن چئني کي رکيو آهي ته جيئن جسم جي اصلاح ٿئي چوٽه انهن کان سواءِ بدن جو صحيح رهڻ ممڪن نه آهي. جنهن بدن ۾ اهي چار شيون برابر هونديون، اهو تندرست رهندو ۽ جڏهن انهن مان هڪ شيءِ ٻيءَ تي غالب ٿيندي ته ان طرف کان بيماري اچي ويندي آهي ۽ انهن مان جيڪا گهٽ ٿيندي ته ان طرف کان ڪمزوري اچي ويندي آهي. (بستان العارفين، ص 121)

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! الله پاڪ انسان جي جسم ۾ ٽي سو سٺ (360) رَگُون (Veins) ۽ بدن کي جڪڙڻ، ملائڻ ۽ ان جي درستي لاءِ ٻه سو اڻٽاليهه (248) هڏيون (Bones) پيدا فرمايون آهن. الله پاڪ قرآن مجيد ۾ ارشاد فرمائي ٿو:

﴿وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۝ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۝﴾ (پارو 26، الذَّارِيَّت: 21، 20)

ترجمو ڪنزالايمان: ”۽ زمين ۾ نشانين آهن يقين وارن لاءِ ۽ خود توهان ۾، پوءِ ڇا توهان کي نه ٿو سجهي.“

تفسير قرآن ”نور العرفان“ ۾ آهي: يعني مومنن لاءِ زمين معرفت الٰهي (الله پاڪ جي سڃاڻپ) جو دفتر آهي. اهي زمين جي حالتن کي ڏسي رب جي قدرت، بلڪ حشر و نشر، جنت ۽ دوزخ کي مڃيندا آهن. زمين خشڪ ٿي وري سرسبز ٿي ويندي آهي، معلوم ٿيو ته اسان کي به مري جيئڻو آهي. زمين ۾ جيڪو پوکيندڙ اهو ئي لڻندڙ، معلوم ٿيو ته اتي حساب ڪتاب آهي. توهان جي پيدائش، عضون جي عجيب ترتيب، دنيا ۾ توهان

جي حالتن جو بدلجڻ، سڀ ڪجهه هوندي ڪجهه به نه رهڻ، ٻڌائي رهيو آهي ته توهان ڪنهن ٻئي جي قبضي ۾ آهيو.

(تفسير نور العرفان، پارو 26، سورة الذاريات، تحت الآية: 21، 495/9)

سب ڪا پيدا ڪرڻي والا ميرا موليٰ ميرا موليٰ
سب سے افضل سب سے اعلى ميرا موليٰ ميرا موليٰ
سب ڪو وه ٻي دے ۽ روزي نعمت اسڪي دولت اسڪي
رازق داتا پالن ٻارا ميرا موليٰ ميرا موليٰ

(رياض نعيم، ص 17)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب ﷺ صَلَّی اللہُ عَلَی مُحَمَّد

حکمت جي علاج جو طريقو

پيارا پيارا اسلامي پائرو! هربل (Herbal يعني حڪيمي) علاج ضد جي ذريعي ٿيندو آهي، يعني جيڪڏهن جسم ۾ سردي سَوداويت (يعني سرد ڪيفيت) وڌي وئي هجي ته صَفاوي (يعني گرم مزاج جي) کاڌن ۽ دوائن سان علاج ڪيو ويندو آهي. اهڙي طرح جيڪڏهن بلغمي مزاج واري جي جسم ۾ تري (بلغم) وڌي وئي هجي ته دَموي (يعني خشڪ) دوائن ۽ کاڌن سان علاج ڪيو ويندو.

ياد رکو! طب جون هي ڪجهه ڳالهيون پڙهڻ سان ڪو به حڪيم نٿو بڻجي سگهي، مريض جي علاج لاءِ ٻين به ڪيترين ئي شين کي ڏسڻو پوندو آهي ۽ انهن قاعدن ۾ به تمام گهڻو تفصيل ۽ باريڪيون هونديون آهن، جن کي سمجهڻ هر ڪنهن جي وَسَ جي ڳالهه نه آهي. تنهنڪري ڪنهن به بيماريءَ ۾ طب جا ڪتاب پڙهي پاڻ ئي علاج ڪرڻ بدران ڪنهن سٺي حڪيم کان علاج ڪرايو وڃي.

علاج جا احتياط

تندرستيءَ ۾ اعتدال (يعني توازن) سان سڀني مزاجن جا کاڌا استعمال ڪري سگهجن ٿا، پر بيماريءَ جي حالت ۾ خاص خيال رکڻو ۽ پنهنجي مزاج، بيماري ۽ موسم جي مطابق کاڌا کائڻا. گرم صَفاوي مزاج واري جي لاءِ جيتوڻيڪ هندائو (watermelon) تمام گهڻو فائديمند آهي، پر اهو سياري ۾ نه کاڌو ويندو. وڌيڪ اهم ڳالهه اها به آهي ته سرد ۽ تر، ٻئي مزاج تقريباً

هڪجهڙا آهن. ساڳي طرح گرم ۽ خشڪ مزاج به لڳ ڀڳ هڪجهڙا آهن (يعني انهن جا کاڌا ۽ پرهيز ملندڙ جلندڙ هوندا آهن).

بلغمي مزاج (ٿر)

بلغمي مزاج سان لاڳاپيل بيماريون: بلغمي ڪنگهه، بلغمي مٿي جو سُور، دست، پيشاب جو بار بار اچڻ، برص، دماغي بيماريون، مرگهي، موتاپو، وارن جو جلد اچو ٿيڻ، ننڊ گهڻي اچڻ، سُستي ۽ ڪاهلي، ڪم ۾ دل نه لڳڻ، جسم جي مختلف حصن ۾ سور رهڻ.

بلغمي امراض وارن جي لاءِ فائديمند غذائون

زردالو، انب، جَمون، بصريءَ جو بچ (ڪلونجي)، جاڻ (اجوائن)، لونگ، جعفر (جائفل)، دالچيني، بيدا (انڊا)، ڪارا ۽ اڇا چولا (چٽا)، هُرَبي جو بچ، سائو هُرَبو، ساڳ، ڪريلا، نيزا، ڪاڇا، صوف، ڳاڙها مرچ، روغن بادام، مڇي، ڪشمش، منقي، انجیر، ڪجور، بادام، پست، اخروٽ، گدرو، گرمو، اسٽرابيري، پائن ايپل، چُن جي دال، ماکي، ڪافي، چانهه، مُشڪ ڪستوري، اُٿرن جو مُربو، پکين جو گوشت، پاڪرو ۽ ديسي مرغيءَ جو گوشت.

صفاوي مزاج (گرم)

صفاوي (گرم) مزاج سان لاڳاپيل بيماريون: آرايون (گر ميءَ جا داڻا)، سائي (پيلي)، وات ۾ ڦلُڪڻا (چالا)، گهڻي گرمي لڳڻ، پيشاب جو پيلو اچڻ، هاءِ بلڊ پريشر، گرميءَ جو نزلو، پيچش، پيٽ ۾ وڪڙ (مروڙ)، ليڪوريا.

صفاوي امراض وارن جي لاءِ فائديمند غذائون

لوڪي، ميهه، ٿوري، ڳاڙهي گجر، مُوري، سُڪل ڌاڻا، ڳاڙهي گجر جو جُوس، ڪڍو شريف جو راتو، پينڊي، ڪچالو، گوبي، چقندر، گوگڙو، کير، ڏهي، لسي، ڪچي لسي، سادا چانور، موسمي، ڪچڙي، آلو بخارا، فاروا، گدرو، ٿوٽ، هندائو، منو ڌاڙهون، تَحَر بالنگو، ڪنٺور ڪتيرا، اسپنگر جي ڏهي، جو شريف جو دليو، سٺو، عُنبر.

سوداوي مزاج (سرد)

سوداوي (سرد) مزاج سان لاڳاپيل بيماريون: ساهه ۾ تنگي، پاسيريءَ جو هلڻ، ماس جي ڪمزوري، ساوا دست اچڻ، ڏندن جو ڪرڻ، منهن تي چاڻيون،

اکين جي هيٺا ڪارا حلقا، وارن جو چڻڻ، رت جي گهٽتائي، رعشو، حيض ۾ رڪاوٽ، ڳوڙهيون نڪرڻ، گهڻي سردي لڳڻ، پتي جي پٿري، لو بلڊ پريشر، جسم جي مختلف هنڌن تي رسوليون ٺهڻ، جيري جي سوزش.

سوداوي مزاج وارن جي لاءِ فائديمند غذائون

ڪريلا، واڱڻ، ڪجور، ماڪي، انگور، مهري (مسور) دال، لوڻ ۽ جبرو ملائي ڦوڏني جي چٽڻي، انجیر، بادام، ڪاڄا، اخروٽ، روغن بادام، بيدا (انڊا)، انناس (پائڻ اپيل)، ٿور (لهسن)، ليچي، هيڊ، سُنڊ، زعفران، ديسي مرغِي، ٻاڪرو گوشت، زيتون.

دَمَوِي مزاج (خشڪي)

دَمَوِي (خشڪ) مزاج سان لاڳاپيل بيماريون: ڦڙڙيون يا مَلو، هٿن ۽ پيرن ۾ گرمي جو رهڻ، وات جو ڪڙو رهڻ، کڙين ۽ چپن جو ڦاٽڻ، دائمي قبضي، خشڪ ڪنگهه، ڪيرو (نزلو)، عرق النساءَ، هڏن جو سور، ننڊ نه اچڻ، پيشاب ۾ ساڙو، بُڪين ۽ مثاني ۾ پٿريون ٿيڻ، نڪ مان رت وهڻ، جسم جي ٻين عضون مان رت جو وهڻ جيئن ڪنگهه ۾ رت اچڻ، خوني ۽ بادي بواسير، گيس جي ڪري جسم جي مختلف عضون ۾ سور ٿيڻ وغيره.

دَمَوِي مزاج وارن جي لاءِ فائديمند غذائون

ڪدو شريف، ميهه، لوڪي، ڪيرو، وَنگي، مُوري، ڪدو ۽ لوڪي جو راتو، لوڪي شريف جو حلو، ڪير، ڏهي، لُسي، موسمي، نارنگي، مڱن جي دال، ننڍا ڦوٽا، عنبر، ديسي گيهه ۾ سوجي جو حلو.

بارش ۽ انب جو تعلق

بارش کان پهريان يا پوءِ انب کائڻ جو ڪو به تعلق نه آهي پر عوام ۾ اها ڳالهه مشهور آهي ته گرميءَ جي موسم ۾ انب بارش ٿيڻ کان پوءِ کائڻ گهرجي. ممڪن آهي ته جن ماڻهن جو مزاج صفراوي (يعني گرم) آهي، انهن لاءِ بارش کان پوءِ مناسب مقدار ۾ انب کائڻ ان ڪري فائديمند ٿيندو هجي ڇو ته بارش کان پوءِ گرمي گهٽجي ويندي آهي ۽ موسم ۾ نمي وڌي ويندي آهي. پر ٻيا مزاج، جهڙوڪ سرد يا تر (يعني بلغمي مزاج) وارن لاءِ مناسب مقدار ۾ بارش کان پهريان يا پوءِ جڏهن به کائڻ فائديمند آهي.

هي به ممڪن آهي ته ماڻهو ٻين ميون جي ڀيٽ ۾ انب گهڻي مقدار ۾ مسلسل کائيندا آهن ۽ پاڻي گهٽ پيئڻ جي عادت هوندي آهي ۽ عام طور تي گرميءَ جي موسم ۾ به گهڻيون مرغن (يعني گيهه، تيل واريون) غذائون کاڌيون وينديون آهن، جنهن ڪري وڏا ۽ ننڍا ٻئي گرميءَ داڻن يعني آراين کان متاثر ٿيندا آهن. اهو به چيو ويندو آهي ته مارڪيٽ ۾ شروع ۾ جيڪي انب ايندا آهن، اهي ”ڪاربيٽ (Calcium carbide)“ نالي ڪيميڪل سان پڇايا ويندا آهن. جيسيتائين بارش جي موسم ايندي آهي تيسيتائين وڻن ۾ لڳل انب به پڇي ويندا آهن جيڪي صحت لاءِ فائديمند هوندا آهن ۽ ڪيميڪل وارا نامناسب هوندا آهن.

انب ۽ آراين (گرمي داڻن) جا 3 علاج

﴿1﴾ خالص عرقِ گلاب جا 4 کان 5 ڇمچا پي ڇڏيو. ﴿2﴾ ڪڇي لسي (يعني ڪير گهٽ ۽ پاڻي وڌيڪ ملائي) پيئڻ تمام فائديمند آهي. ﴿3﴾ ٿوڌني ۽ ننڍن ٿوڻن جو ڪاڙهو.

ڪاڙهو ٺاهڻ جو طريقو: ٽي داڻا ننڍا ڦوٽا ۽ ڏهه ٿوڌني جا پن 2 ڪوپ پاڻي ۾ وجهي ايسيتائين ٽهڪايو جو پاڻي هڪ ڪوپ رهجي وڃي، هاڻي ڇاڻي پي ڇڏيو. انب کائڻ سبب آراين يعني گرمي داڻن کان بچاءُ لاءِ انهن شين جو استعمال فائديمند رهندو. **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ.**

هائبلڊ پريشر جو روحاني علاج

”ياسلام (يعني اي سلامتي ڏيڻ وارا)“ 111 دفعا پڙهي پنهنجي مٿان دم ڪيو يا پاڻي تي دم ڪري پي وڃو. اهڙي طرح گهمندي ڦرندي، اُٿندي ويهندي ”ياسلام“ پڙهڻ سان **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** ٻنهي جهانن جي سلامتي نصيب ٿيندي. هي وڙد هر بيماري لاءِ فائديمند آهي. (مدي پنج سورة، ص 283 ماخوذاً) (ملفوظات امير اهل سنت، 35/5)

ننڊن جو روحاني علاج

جيڪڏهن ننڊ نه ايندي هجي ته ”لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ“ 11 دفعا پڙهي پنهنجي مٿان دم ڪريو، **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ** ننڊ اچي ويندي. (بیمار عابد، ص 26)

بلڊ پريشر نارمل ٿيڻ، ڊپريشن ختم ڪرڻ ۽ ننڊ اچڻ جو نسخو

هربل (Herbal يعني ديسي) علاج

ڳاڙها گل: 6 گرام

وڌڻ: 6 گرام

سُڪل ڌاڻا: 6 گرام

اُسٽو خُوڏوَس: 6 گرام

صنڊل سفيد: 3 گرام

ننڍا ڦوٽا: 5 عدد

سڀئي شيون هڪ گلاس پاڻي ۾ اوڀاريو ۽ جڏهن هڪ ڪوپ رهجي وڃي ته ڇاڻي پي ڇڏيو.

استعمال جو طريقو: روزانو صبح خالي پيٽ ۽ سمهڻ وقت.

سور وغيره جي ڪري ننڊ نه ايندي هجي ته

جنهن کي سور جي ڪري ننڊ نه ايندي هجي ته ان جي ڀرسان ”لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ“ ڪثرت سان پڙهڻ سان **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيم** کيس ننڊ اچي ويندي ۽ الله ربُّ العزت جي رحمت سان مريض جلد صحتياب به ٿي ويندو. (مريض کي پڙهڻ جو آواز ٻڌڻ ۾ نه اچي، ان جو احتياط ڪريو) (بیمار عابد، ص 26)

بهتر ننڊ جي لاءِ

بادام جي تيل (Almond oil) سان روزانو سمهڻ وقت مٿي ۾ مالش ڪيو

۽ هڪ ڇمچو کير ۾ ملائي پي ڇڏيو. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيم** فائدو ٿيندو. هي علاج ننڊ سان گڏوگڏ مٿي ۽ چمڙي (Skin) جي خشڪي لاءِ به فائديمند آهي ۽ گرمي ڊاڻن يعني آراڻن کان بچاءُ ۽ پيٽ جو نظام به بهتر ٿيندو. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيم**.

روغن بادام: 100 گرام

روغن ڪدو شريف: 100 گرام

روغن ڪاهو: 100 گرام

روغن ڌاڻا: 100 گرام

استعمال ڪرڻ جو طريقو: سمهڻ وقت مٿي ۾ هلڪي هٿ سان مالش ڪيو. چاهيو ته ڪنهن سٺي ڪمپني جو تيار ٿيل تيل خريد ڪريو يا وري هي سڀ شيون اڌ ڪلو وٺي مڪس (Mix) ڪري تيل ڪيرايو: ﴿1﴾ بادام ﴿2﴾ مغز ڪدو شريف ﴿3﴾ مغز ڪاهو ﴿4﴾ سڪل ڌاڻن جو بچ.

دماغي ڪمزوري جو روحاني علاج

أُسْكُنْ سَكْنُتَكَ بِأَلَدِي لَهُ مَا فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ

جنهن جي مٿي ۾ سور هجي يا چڪر ايندا هجن، ان جي مٿي تي سور واري جاءِ تي هٿ رکي، هي ڪلما ست ڀيرا پڙهي مٿي تي ڦوڪ هڻو. اسلامي پيٽ پاڻ پنهنجي مٿي جي سور واري جاءِ تي هٿ رکي ۽ سندس محرم يا مڙس پڙهي مٿي تي ڦوڪ هڻي، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيم** مٿي جو سور ختم ٿي ويندو ۽ دماغي ڪمزوري به دور ٿي ويندي. پر دماغي ڪمزوري جي لاءِ ضروري آهي ته هي عمل روزانو ساڳي ئي وقت تي ڪرڻ گهرجي (مثال طور، روزانو منجهند جو

12 وڳي) ستن ڏينهن تائين مسلسل ڪيو وڃي. (مدني پنج سوره، ص 283 ٽان ورتل)

دماغي ڪمزوري دور ڪرڻ جو نسخو

- سڪل ڌاڻا (بچ) - 100 گرام
- وڌڻ - 100 گرام
- ڪدو شريف جو مغز - 100 گرام
- مغز بادام - 100 گرام
- بال چڙ - 50 گرام
- تخمر ڪاهو - 50 گرام
- ننڍا ڦوٽا - 50 گرام
- مصري - 100 گرام

سمورين شين جي پيسائي ڪري صبح ۽ شام هڪ هڪ ڇمچو پاڻي يا کير سان خالي پيٽ کائو يا رڳو سمهڻ وقت 2 ڇمچا کير ۾ ملائي پي ڇڏيو. (جيڪڏهن شگر هجي ته مصري نه ملايو).

نظر، ذهن، اکين جي ڪمزوري ۽ قوت حافظ جي لاءِ نسخو

ڪڍو شريف جو مغز -	100 گرام
بادام جو مغز -	100 گرام
سونف -	100 گرام

هن سڀني شين کي پيهائي رکي ڇڏيو ۽ سمهڻ وقت 2 ڇمچا کير ۾ ملائي پي ڇڏيو. هي سفوف نظر، ذهني ۽ دماغي ڪمزوري، اکين جي ڪمزوري ۽ يادگيري جي قوت لاءِ فائديمند آهي.

جسم ۾ سُور جو روحاني علاج

”يَاغِي“ (يعني اي هر شيءِ کان بي پرواهه) ڪرنگهي جي هڏي، گوڏن، سنڌن يا جسم ۾ ڪٿي به سُور هجي، گهمندي، ڦرندي، اٿندي، ويهندي پڙهندا رهو. **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمِ** سُور ختم ٿي ويندو. (مدني پنج سورة، ص 269)

شگر، مونايو، فيٽي ليور، وزن گهٽ ڪرڻ جي لاءِ، جسم جي وڌيل چرٻي، سنڌن جو سُور، ڇمڙي جا مرض، خارش، ڦڙيون ملو، گيس ۽ معدي جي امراض ۾ تمام گهڻو فائدو ڏيڻ وارو نسخو

ڪريلا -	50 گرام
ڪنوار ٻوٽي (ايلوويرا) جو گودو -	25 گرام
ادرڪ -	3 گرام
ليمو -	اٺ
پوڊيني جا پن -	15 عدد
ڪاري مرچ -	3 کان 5 عدد

2 گلاس پاڻي ۾ پيهي ڪري روزانو صبح خالي پيٽ پيئي ڇڏجي ته بهتر آهي، نه ته ڪنهن به وقت ٿورو ٿورو ڪري به پيرا به پي سگهجي ٿو.

آرائين (گرمي داڻن) جي لاءِ نسخو

عُناَب (پير جهڙو هڪ ميوو آهي، جنهن جو ذائقو مٺو هوندو آهي) جا 11 داڻا وڌن جي لاءِ ۽ 5 کان 7 داڻا ننڍن ٻارن جي لاءِ رات جو هڪ يا اڌ گلاس پاڻي ۾ پُسائي رکو، صبح جو خالي پيٽ چاڻي پيئو. **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ الْكَرِيمُ** گرمي داڻن سان گڏوگڏ هاءِ بلڊ پريشر لاءِ به فائديمند آهي.

شگر جي مريضن جي لاءِ

”پنير ٻوٽي“ لڳ ڀڳ 10 داڻا رات جو هڪ يا 2 گلاس پاڻي ۾ پُسائي رکو. صبح جو چاڻي ان جو پاڻي پيئو. **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ الْكَرِيمُ** شگر جي مرض ۾ فائدو ٿيندو.

بلغم جي زيادتي ۾ فائدو پهچائڻ وارو نسخو

250 گرام

سڀستان

250 گرام

عُناَب -

60 گرام

بهي داڻو -

هن تنهي شين کي موٽو موٽو ڪٽيو ۽ ملائي رکي ڇڏيو. رات جو روزانو 2 ڇمچا هڪ گلاس پاڻي ۾ پُسائي رکو. صبح (خالي پيٽ) ان کي اوباريو، جڏهن اڌ پاڻي بچي ته چاڻي پيئو. بلغم کي ٻاهر ڪڍڻ لاءِ فائديمند آهي.

ڪريلي (Bittermelon) جا فائدا

ڪريلو پنهنجي مزاج جي لحاظ کان خشڪ ۽ گرم آهي. ان جا بيشمار فائدا آهن، مثال طور، خون صاف ڪندڙ آهي، چمڙي جون بيماريون، قرڙيون، مَلو، خارش وغيره ۾ فائديمند آهي. بلغمي مزاج وارن جي لاءِ خاص طور تي مفيد آهي. شگر، مليريا، پيٽ جي ڪيڙن، هيض جي مرض، فِيتي ليور (Fatty liver)، بک جي گهٽتائي، فالج، سندن جو سور، پتي جي پٿري، آنڊن ۽ معدي جي ڪمزوري لاءِ مفيد آهي. پر گرم مزاج وارن کي وڌيڪ استعمال نه ڪرڻ گهرجي.

ڪريلي جو رس

ڪريلي جي رس جو مسلسل استعمال نه ڪيو وڃي، پر ٽي ڏينهن پيئڻ کان پوءِ ٽي ڏينهن وقفو يا پنج ڏينهن پيئڻ کان پوءِ ٽن ڏينهن جو وقفو ڪرڻ مناسب رهندو چوٽه مسلسل هڪ ئي مزاج جي دوا جو استعمال مفيد نه هوندو آهي. جن جو مزاج خشڪ يا گرم آهي، انهن کي ته خاص طور تي وقفي سان استعمال ڪرڻ گهرجي، ٻي صورت ۾ طبيعت ۾ ضرورت کان وڌيڪ گرمي يا خشڪي وڌي ويندي.

ڪريلي جي رس ۾ اڌ ليمي جو رس يا هڪ ٻه چپٽي پينل ڪارا مرچ

وجهن سان ان جا فائدا اڃان وڌيڪ ٿيندا. **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ**

تندرستي ۽ ڊگهي عمر جو نسخو (واقعو)

منقول آهي ته گذريل دور ۾ هڪ شخص تمام ڊگهي عمر ماڻين. جڏهن کانئس ڊگهي عمر جو راز پڇيو ويو ته هن جواب ڏنو: ”جڏهن اسان کاڌو پچائيندا آهيون ته ان کي چڱي طرح ڳاريندا آهيون ۽ جڏهن کائيندا آهيون ته چڱي طرح چٻاڙي چٻاڙي کائيندا آهيون ۽ اڃان بڪ باقي هوندي آهي ته کاڌي مان هٿ ڪڍي وٺندا آهيون.“ (بستان العارفين، ص 89)

بيمارين کان بچڻ جو لاجواب نسخو

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! الله پاڪ جي رضا حاصل ڪرڻ لاءِ سنت جي مطابق کائندؤ ۽ پيئندؤ ته ڪيترين ئي بيمارين کان حفاظت ٿيندي. نفس جي خواهش تي جيڪو هٿ ۾ آيو سو کائيندا رهو، مثال طور پيزا، پرانا، فاسٽ فوڊ، زنگر، شوارما وغيره، دير سان هضم ٿيندڙ کاڌن کان بچو ۽ برف جو ٿڌو پاڻي، بوتلون، رنگ برنگي سوڊا واٽر وغيره به نه پيئو. بلڪه ڪجهه نه ڪجهه پنڌ ڪرڻ ۽ هلڪي ڦلڪي ورزش ڪرڻ جي عادت اپنايو، **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ** توهان جو معدو درست رهندو. معدو بيمارين جو گهر آهي ۽ پرهيز دوائن جو سردار آهي. جيڪڏهن معدي کي درست رکڻ ۽ صحت کي خراب ڪندڙ کاڌن (**Foods Junk**) کان بچي ويو ته هائي ڪوليسترول (**Cholesterol**)، شوگر، بلڊ پريشر، فِٽي ليور (**Fatty liver**) وغيره سميت ڪيترين ئي پريشانين کان حفاظت ٿيندي. طبيب چون ٿا ته تقريباً 80 سيڪڙو بيماريون معدي جي خرابي جي ڪري پيدا ٿينديون آهن.

عبادت تي قوت حاصل ڪرڻ جي نيت سان صحت بابت معلومات حاصل ڪرڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جي هنن رسالن، ڪباب ۽ سموسا، وزن گهٽائڻ جو طريقو، فيضان سنت جلد 1 جو باب پيٽ جو قفل مدينه ۽ گهريلو علاج نالي ڪتاب پڙهو. انهن ڪتابن کي مفت ۾ ڊائون لوڊ ڪرڻ لاءِ دعوت اسلامي جي ويب سائيٽ www.dawateislami.net وزٽ ڪيو.

تجربو شرط آهي ۽ سوداڻن جي هڪ دوا پرهيز آهي

ڪوبه علاج يقيني نه آهي

تجربو ڪرڻ وارن جو محاورو آهي: **أَلْعَلَّ دَرَى السَّهْمِ فِي الطُّبَاتِ** يعني علاج اونداهي ۾ تير اندازي آهي. مطلب ته علاج ڪهڙو به هجي، ان مان شفا ملڻ ”طني“ آهي، يقيني نه آهي. جيڪي ماڻهو شرطيه علاج جا بورڊ لڳائيندا آهن، انهن کي به اهڙا جملا لکڻ ۾ احتياط ڪرڻ گهرجي، ڇو ته شفا **مِنْ جَانِبِ اللَّهِ** (يعني الله پاڪ جي طرفان) آهي ۽ الله پاڪ جي چاهڻ سان ئي شفا ملندي. جيڪڏهن اهو نه چاهي ته دوا زهر جو ڪم به ڪري سگهي ٿي، جيئن ته دوائن جي ري ايڪشن جا ڪيترائي واقعا اڪثر ٻڌڻ ۾ ايندا آهن بلڪ اخبارن ۾ به ڇپجي ويندا آهن. اسان جو ڌيان صرف ۽ صرف الله پاڪ ڏانهن ئي هجڻ گهرجي ۽ ان کان ئي دعا گهرندا رهون. **نَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ الْعَاقِبَةِ** يعني اسان الله پاڪ کان عافيت جو سوال ڪريون ٿا.

ٻڌل ٻڌايل علاج خطرناڪ ٿي سگهي ٿو

ياد رکو! ڪتابن يا ماڻهن جي ٻڌايل نسخن مطابق علاج ڪرڻ خطرناڪ به ثابت ٿي سگهي ٿو. **خاص ٽاڪيد** آهي ته هن رسالي ۾ ڏنل ڪوبه نسخو پنهنجي طبيب سان صلاح ڪرڻ کان سواءِ استعمال نه ڪيو، جيتوڻيڪ اهو نسخو ان ئي بيماري لاءِ هجي جنهن ۾ توهان مبتلا آهيو. ماڻهن جون طبعي حالتون (Temperaments) مختلف هونديون آهن، تنهنڪري توهان جي جسماني حالتن (conditions Physical) کان واقف توهان جو مخصوص طبيب ئي بهتر ٻڌائي سگهي ٿو ته توهان جي لاءِ ڪهڙو نسخو موافق ٿي سگهي ٿو ۽ ڪهڙو نه. ڪتاب ۾ علاج جا طريقا بيان ڪرڻ جدا ڳالهه آهي ۽ ڪنهن خاص مريض جو علاج ڪرڻ جدا ڳالهه آهي.

پيارِ بجزر کا اچي هو جائے گا علاج جاؤ اُهاڻا ڪے لاؤ مدينے کی تھوڑی دھول

(وسائل بخشش، ص 243)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ﷺ ﷻ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

ٻڌو ٻڌايل علاج خطرناڪ ثابت ٿي سگهي ٿو

ياد رکڻ! ڪتابن يا ماڻهن جي ٻڌايل نسخن موجب علاج ڪرڻ به خطرناڪ ثابت ٿي سگهي ٿو. خاص تاڪيد آهي ته هن رسالي ۾ ڏنل ڪوبه نسخو پنهنجي طبيب (حڪير) سان مشورو ڪرڻ کان سواءِ استعمال نه ڪجو. ڇاڪاڻ ته اهڙي بيماري لاءِ ٿي چوند هجي جنهن ۾ اوهان مبتلا آهيو. ماڻهن جون (طب.ي) ڪيفيتون (يعني Temperaments) مختلف هونديون آهن، ان ڪري اوهان جي جسماني ڪيفيتن (Physical conditions) کان واقف اوهان جو خاص طبيب ٿي بهتر ٻڌائي سگهي ٿو ته اوهان کي ڪهڙو نسخو موافق ايندو ۽ ڪهڙو نه. ڪتاب ۾ علاج جا طريقا بيان ڪرڻ هڪ الڳ ڳالهه آهي، جڏهن ته ڪنهن خاص مريض جو علاج ڪرڻ ٻي ڳالهه آهي.

پيارهڙو! ڪا بهي نه چاهي ٿو ڪا علاج ڄاڻائڻ لاءِ ڪنهن کي ٿوري دھول

(وسائل بخشش، ص 243)

فيضانِ مدينه، محلو سوداگران، پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN +92 21 111 25 26 92 0313-1139278

www.maktabatulmadinah.com / www.dawateislami.net

feedback@maktabatulmadinah.com / ilmia@dawateislami.net